

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500256 Antropologia Social i Cultural	FB	1	1

Professor de contacte

Nom: Jorge Grau Rebollo

Correu electrònic: Jordi.Grau@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Isabel Graupera Gargallo

Prerequisits

Aquesta assignatura no té prerequisits.

Objectius

Assignatura de primer curs que desenvolupa la formació que es considera bàsica per a cursar els estudis d'Antropologia. Constitueix part de la matèria Conceptes i camps bàsics de l'antropologia.

En aquesta assignatura es treballa l'anàlisi de conceptes i camps clàssics de l'Antropologia a través dels textos etnogràfics i les fonts audiovisuals, tot situant les categories descriptives i teòriques en el context històric de la disciplina i mostrant de manera crítica els recursos estilístics dels documents etnogràfics.

En acabar l'assignatura, l'alumne/a serà capaç de:

- Reconèixer la variabilitat cultural i prevenir la formulació de judicis etnocèntrics.
- Gestionar les fonts d'informació etnogràfica clàssiques i actuals de cara a l'obtenció de dades.
- Explicar i exposar els resultats de l'anàlisi del corpus etnogràfic seleccionat.

Competències

- Aprehendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.

- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Utilitzar el corpus etnogràfic i teòric de la disciplina amb capacitat d'anàlisi crítica i de síntesi.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar teòricament exemples etnogràfics de diversitat cultural en els àmbits del parentiu, l'economia, la política i la religió.
2. Aplicar el coneixement de la variabilitat cultural i de la gènesi d'aquesta per evitar les projeccions etnocèntriques.
3. Identificar la variabilitat sociocultural a través de textos etnogràfics i fonts audiovisuals.
4. Identificar les teories relatives a les accepcions del concepte de cultura.
5. Interpretar la diversitat cultural a través de l'etnografia.
6. Participar en debats sobre fets històrics i actuals respectant les opinions dels altres participants.
7. Prendre consciència de la diversitat cultural a través de l'etnografia.
8. Utilitzar el corpus etnogràfic en la crítica cultural.

Continguts

Etnografia, alteritat i cultura.

- Aproximació al debat sobre el concepte "cultura".
- Nosaltres i els altres. La construcció sociocultural de l'alteritat.
- Variabilitat i comparació cultural.
- Etnografia, textos i audiovisuals etnogràfics.
- Arxius etnogràfics. Els HRAF i els e-HRAF.

Els contextos històrics de l'etnografia.

- L'adveniment acadèmic de l'antropologia.
- La producció etnogràfica I. Des de començaments de segle XX fins a la Segona Guerra Mundial.
- La producció etnogràfica II. Des de la Segona Guerra Mundial fins la dècada dels 1970.
- La producció etnogràfica III. Des dels anys 1970 fins a l'actualitat.

Textos i audiovisuals etnogràfics. Aproximació als grans camps clàssics de l'antropologia a través de l'etnografia.

- Estratègies de subsistència i sistemes econòmics.
- Organització del parentiu.
- Institucions polítiques.
- Sistemes de creences.

L'etnografia en el context actual.

- Aportacions de l'etnografia als debats socials actuals.
- Els textos audiovisuals com a documents etnogràfics.
- Nous formats i suports de registre etnogràfic.

Metodologia

Metodologia Docent:

- Classes magistrals amb suport de les noves tecnologies de la informació i la comunicació (NTIC).
- Presentació i directrius per a la cerca autònoma de documentació en arxius i bases de dades etnogràfiques.
- Visionat i discussió de documentals etnogràfics.
- Elaboració de recensions i treballs bibliogràfics (individuals o en grup) a partir d'una guia per a la seva elaboració.

- Realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums.

Activitats Formatives:

- Classes teòriques i sessions de discussió orientada de documents audiovisuals i escrits.
- Sessions de treball dirigit en àules d'informàtica i multimèdia.
- Definició i gènesi disciplinar de paraules i conceptes clau.
- Simulacions de cerca i buidat de dades etnogràfiques en formats multimèdia.
- Lectura comprensiva i discussió de textos, i anàlisi de productes audiovisuals de contingut etnogràfic.
- Estudi individual i discussió en equip prèvia a la presentació de treballs.
- Exposicions orals i elaboració de treballs.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Anàlisi documents etnogràfics textuals, audiovisuals i d'arxiu.	12	0,48	1, 2, 3, 5, 7, 8
Exposicions del docent	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Tipus: Supervisades			
Tutories individuals presencials i virtuals	14,7	0,59	3, 5
Tutories treball tutoritzat	14	0,56	1, 7, 8
Tipus: Autònomes			
Cerca d'informació (arxius, repositoris, etc.)	10	0,4	3, 8
Estudi personal i preparació de treballs	37	1,48	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Lectures i visionats	32	1,28	1, 3, 4, 5, 6

Avaluació

Mòdul 1: Lliurament d'un treball, individual o en grup a partir del guió que s'explicarà a classe i es trobarà al Campus Virtual. Ponderació: 40 %.

El mòdul es considerarà no avaluable si no es lliura el treball en la data fixada.

A l'espai de l'assignatura al Campus Virtual trobareu el guió amb indicació de l'extensió, les pautes formals de presentació, els criteris d'avaluació i el procediment de revisió.

Els grups els hauran de confeccionar els propis estudis a través de l'eina corresponent del Campus Virtual.

Mòdul 2: Exercici, en grup, articulat sobre l'extracció d'informació etnogràfica dels e-hraf World Cultures i exposició oral sobre un tema d'actualitat escollit de entre una llista proporcionada pel professor. Ponderació: 40% (30% treball + 10% d'assistència a totes les presentacions).

El mòdul es considerarà no avaluable si no s'assisteix a la sessió pràctica a l'àula d'informàtica, o a la sessió tutoritzada per grups, o no es presenta a l'aula el resultat de l'exercici.

A l'espai de l'assignatura al Campus Virtual trobareu les característiques del treball, els enllaços a les fonts, documents d'ajuda, els criteris d'avaluació i el procediment de revisió.

És obligatòria l'assistència a la sessió pràctica i a la sessió tutoritzada del grup corresponent.

Els grups per a l'exposició oral els formarà el professor i n'assignarà el tema a desenvolupar.

Mòdul 3: Examen escrit en base a les referències seleccionades com a bibliografia obligatòria del curs (dossier) i la seva interconnexió amb els continguts de l'assignatura. Ponderació: 20%.

El mòdul es considerarà no avaluable si l'estudiant no lliura l'examen en la data i hora fixada per a realitzar-ho.

La qualificació final de l'assignatura serà de **no avaluable** quan no s'hagi completat l'avaluació de, com a mínim, dos mòduls.

Per a poder **reavaluar** l'assignatura s'ha de tenir, com a mínim, un mòdul aprovat i haver-se presentat a totes les proves que consten en aquesta guia d'avaluació.

Requisits formals de presentació de treballs:

1. Cada alumne/a ha de dur a terme les activitats proposades al grup on s'ha matriculat.
2. El treball pot fer-se en grup, amb un màxim de 3 components. En aquest cas, la nota serà la mateixa per tots els membres del grup.
3. No s'acceptaran evidències d'avaluació lliurades fora de termini o que no s'ajustin als següents estàndards de format:
 - Hauran de ser lliurats en un arxiu pdf, a una sola cara amb interlineat d'1'5 o doble espai, i mida de font 12 (arial o times new roman).
 - A la portada hi figurarà clarament el(s) nom(s) de l'autor(s)/a(es).
 - Al començament del treball hi haurà un índex amb la paginació real.
 - Totes les pàgines estaran numerades.
 - Totes les al·lusions literals o referencials estaran correctament citades. (Podeu consultar la plana "Citacions i bibliografia" del Servei de Biblioteques de la UAB: <http://www.uab.cat/web/recursos-d-informacio/citacions-i-bibliografia-1326267851837.html>). [Versió castellana: <http://www.uab.cat/web/recursos-de-informacion/citas-y-bibliografia-1327563058209.html>]. [English version: <http://www.uab.cat/web/information-resources/citations-and-bibliography-1327563058381.html>].
 - El treball es lliurarà únicament a través de l'eina corresponent del Campus Virtual.
 - El treball podrà ser redactat en català o castellà. (Els i les alumnes participants en programes d'intercanvi internacional poden lliurar el treball en anglès o francès -consulteu amb el/la docent de l'assignatura-).

Criteris d'avaluació:

Mòdul 1: Es valorarà la pertinència de les respostes, l'ús i maneig de la informació que s'ha extret de les fonts, la consistència de les argumentacions, la remissió a exemples concrets que hi donin suport i la correcció ortogràfica i gramatical. Extensió mínima: 10 pàgines; extensió màxima: 20 pàgines.

Mòdul 2: Es valorarà l'adequació de la presentació al plantejament del tema escollit, la localització i organització de la informació pertinent, l'estructura de la presentació, l'ajust al límit de temps previst i la claredat en l'exposició. Així mateix, es tindrà en compte l'assistència i participació a totes les sessions d'exposició oral i discussió posterior.

Mòdul 3: Es valorarà la pertinència de les respostes, el maneig de la informació extreta dels textos, la consistència de les argumentacions, la remissió a exemples concrets que hi donin suport i la correcció ortogràfica i gramatical.

Important: Cada exercici ha de ser el resultat original del treball de l'estudiant o grup. No podeu copiar d'altres fonts (siguin treballs acadèmics, publicacions, planes web., etc.) sense citar-ne correctament l'autoria. Si teniu dubtes respecte a què constitueix plagi, consulteu aquesta URL: http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/tot_t20.html.

És molt important tenir present que els materials que feu servir per a preparar els treballs (llibres, articles, documents audiovisuals, planes web, etc.) poden estar subjectes a propietat intel·lectual i drets d'autor. A la següent adreça trobareu la informació i ajuda que el Servei de Biblioteques de la UAB ha preparat a tal efecte: <http://www.uab.cat/web/recursos-d-informacio/propietat-intel·lectual-i-drets-d-autor-1341815622655.html>. Consulteu-la davant de qualsevol dubte

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació a totes les sessions de discussió dels grups d'exposició.	10%	0	0	6
Examen escrit	20%	0	0	2, 4, 7
Exercici, en grup, articulat sobre l'extracció d'informació etnogràfica i exposició oral dels resultats.	30%	0	0	1, 2, 5, 6, 7, 8
Lliurament d'un treball, individual o en grup a partir del guió que s'explicarà a classe i es trobarà al Campus Virtual.	40%	0,3	0,01	1, 3, 4, 5, 7, 8

Bibliografia

Dossier de lectures:

- Bohannon, Laura (1998 [1996]) "Shakespeare en la Selva", en Boivin, Mauricio, Rosato, Ana y Arribas, Victoria (eds.) (1998) Constructores de otredad. Una introducción a la Antropología Social y Cultural. Buenos Aires: Eudeba; pp: 75-80. [Original: Bohannon, Laura (1966) "Shakespeare in the bush". Natural History, 75: 28-33.
- Malinowski, Bronislaw (1986 [1922]) "Introducción: objeto, método y finalidad de esta investigación", a Los Argonautas del Pacífico Occidental. Vol.1. Barcelona: Planeta. pp. 19-42.
- Ruby, Jay (1996) "Visual Anthropology", en Levinson, David y Ember, Melvin (Eds.) Encyclopaedia of Cultural Anthropology. New York: Henry Holt and Company, pp: 1345-1351. (Disponible online en <http://astro.temple.edu/~ruby/ruby/cultanthro.html>).
- San Román, Teresa (1997). "Viejas estrategias para las crisis nuevas", en La diferencia inquietante. Madrid: Siglo XXI, pp. 168-211

Etnografia per al treball de Mòdul 1.

- Mallart, Lluís (1992) Sóc fill dels Evuzok. La vida d'un antropòleg al Camerun. Barcelona: Edicions La Campana. [Versió en castellà: Mallart, Lluís (2007) Soy hijo de los Evuzok. La vida de un antropólogo en Camerún. Barcelona: Ariel].

Llistat de documentals etnogràfics per avaluació. [Atenció: Consulteu regularment el Campus Virtual per a possibles modificacions en aquest apartat].

- Bosio, B.; Molins, P. (1993) Los Pigmeos, días de miel. 50 min., Color.

- Flaherty, R. (1922) Nanook of the North, Pathé, [Nanook el esquimal]. USA. 70 min., B/N. (versió en castellano).
- Giner Abati, F. (2000) Cambio cultural. Serie Los últimos indígenas. RTVE. España, 30 min. Color.
- Pancorbo, Luis (2012 [1998]) Bosquimanos. Serie Otros Pueblos. RTVE. 45 min. Color.

Text suport Audiovisuals i treball audiovisuals:

- Grau Rebollo, Jorge (2001) Antropología Social y Audiovisuales. Aproximación al análisis de los documentos fílmicos como materiales docentes. Bellaterra: Publicacions d'Antropologia Cultural, UAB

Base de dades (arxiu etnogràfic) on-line (amb accés exclusivament des del Campus de la UAB o, des d'un altre ordinador connectat amb la UAB a través d'una Xarxa Privada Virtual):

- Electronic Human Relation Area Files: <http://ehrafworldcultures.yale.edu/ehrafe/>
- Human Relation Area Files: <http://www.yale.edu/hraf/userguides.html>

Bibliografia general:

Es recomana tenir un manual d'antropologia general a mà pel seguiment del curs. Es pot fer servir, per exemple, qualsevol dels següents:

- ANTA FÉLEZ, José Luis; LAGUNAS ÁRIAS, David (2002) Introducción a la Antropología Social. Pachuca (México): Universidad Autónoma del Estado de Hidalgo.
- BEATTIE, J. (1978) Otras culturas. México D.F.: F.C.E.
- BOHANNAN, P. (1992) Para raros, nosotros. Introducción a la antropología cultural. Madrid: Akal.
- EMBER, C.R.; EMBER, M. (1997) Antropología cultural. Madrid: Prentice Hall.
- FRIGOLÉ, J. [et al.] (1995) Antropologia Social. Barcelona : Proa.
- HARRIS, M. (1998 [1981]) Introducción a la antropología general. Madrid: Alianza.
- KOTTAK, C. Ph. (2003) Espejo para la humanidad. Introducción a la antropología cultural. Madrid: McGraw-Hill. Tercera edición.
- LLOBERA, J.R. (1999) Manual d'antropologia social. Barcelona: Àgora, Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya.

Quant a diccionaris d'Antropologia, podeu fer servir, entre d'altres, els següents:

- AGUIRRE, Á. (Ed). (1993) Diccionario temático de antropología. Barcelona: Boixareu.
- BONTE, Pierre; IZARD, Michael; ABÉLÈS, Marion [et al] (1996) Diccionario de Etnología y Anropología. Madrid: Akal.
- GRESLE, François [et al] (1994) Dictionnaire des scienceshumaines : sociologie, anthropologie. Paris : Fernand Nathan.
- ORTÍZ GARCÍA, Carmen; SÁNCHEZ GÓMEZ, Luis Ángel (Eds.) (1994) Diccionario histórico de la Antropología Española. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Departamento de Antropología de España y América.

Com a text de suport per al material audiovisual es recomana:

- GRAU REBOLLO, Jorge (2001) Antropología Social y Audiovisuales. Aproximación al análisis de los documentos fílmicos como materiales docentes. Bellaterra: Publicacions d'Antropologia Cultural, UAB.

Per a desenvolupar les diverses entrades del temari, podeu recórrer, entre d'altres, a les següents referències:

Primera part:

- AZCONA, J. (1987) Para comprender la antropología. Estella: Verbo Divino.
- BANKS, Marcus; MORPHY, Howard (eds.) (1997). Rethinking Visual Anthropology. New Haven: Yale University Press; pp: 216-239.
- CAVALLI-SFORZA, L.; CAVALLI-SFORZA, F. (1994) Qui som? Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- CARRITHERS, Michael (2010 [1992]). ¿Por qué los humanos tenemos culturas? Una aproximación a la Antropología y la diversidad social. Madrid: Alianza.
- CRAWFORD, P.I.; TURTON, D. (eds). (1992) Film as ethnography. Manchester: Manchester University Press.
- DÍAZ de RADA, Ángel (2010). Cultura, Antropología y Otras Tonterías. Madrid: Trotta.
- GONZALEZ ECHEVARRÍA, Aurora (1990) Etnografía y comparación. La investigación intercultural en Antropología. Bellaterra, UAB: Publicacions d'Antropología Social.
- GONZALEZ ECHEVARRÍA, Aurora (1995) "Els Human relation Area Files i la Comparació Transcultural", en Revista d'Etnologia de Catalunya , (7), Juliol 1995, pp: 88-101.
- GRAU REBOLLO, Jorge (2002) Antropología Audiovisual. Barcelona: Bellaterra.
- HOCKINGS, Paul. (1995 [1975]) (ed.) Principles of Visual Anthropology. The Hague: Mouton.
- KAHN, J.S. (Ed.) (1975) El concepto de cultura: textos fundamentales. Barcelona: Anagrama.
- [LAGACÉ, Robert O.](#) (1974) [Nature and use of the HRAF files: a research and teaching guide.](#) New Haven: Human Relations Area Files, cop.
- MURDOCK, G.P. (1949) Social Structure. Nueva York: The Free Press.
- MURDOCK, G.P. (1975) "Muestra etnográfica mundial", en LLOBERA, J.R. (Ed.) (1975) La antropología como ciencia. Barcelona: Anagrama; pp: 23-229.
- ROSSI, I.; O'HIGGINS, E. (1981) Teorías de la cultura y métodos antropológicos. Barcelona: Anagrama

Segona Part:

- BARTH, Fredrik; GINGRICH, Andre; PARKIN, Robert; SILVERMAN, Sydel (2005) One discipline, four ways: British, German, French, and American Anthropology. Chicago: Chicago University Press
- BOHANNAN, Paul; GLAZER, Mark (1991) Los fundamentos del pensamiento antropológico moderno, Madrid: CSIC.
- DARNELL, Regna (comp.) (1974) Readings in the History of Anthropology, New York: Harper & Row Publishers.
- EVANS-PRITCHARD, E.E. (1987) Historia del pensamiento antropológico. Madrid: Cátedra.
- HARRIS, Marvin (1983) El desarrollo de la teoría antropológica, Madrid: Siglo XXI.
- MERCIER, P (1995) Historia de la antropología. Madrid: Península
- PALERM, Ángel (1980) Antropología y Marxismo. México D.F.: Editorial Nueva Imagen..

- REYNOSO, C. (1998) Corrientes en antropología contemporánea. Buenos Aires: Biblos.
- STOCKING, G. W. (1999) After Tylor. British Social Anthropology, 1888-1951. London: The Athlone Press.
- VOGET, F.W. (1975) A History of Ethnology. New York: Holt, Rinehart and Winston.

Tercera Part:

- FIRTH, R. (Ed.) (1974) Temas de antropología económica. México: F.C.E.
- FOX, Robin (1980 [1967]) Sistemas de Parentesco y Matrimonio. Madrid: Alianza.
- GLUCKMAN, M.; DOUGLAS, M.; HORTON, R. (1988) Ciencia y brujería. Barcelona: Anagrama.
- GODELIER, M (1982) La producción de los grandes hombres. Madrid: Akal.
- GODELIER, M. (Ed.) (1976) Antropología y economía. Barcelona: Anagrama.
- GONZÁLEZ ECHEVARRÍA, Aurora; SAN ROMÁN, Teresa; VALDÉS, Ramón (2000[1986]). Tres escritos introductorios al estudio del parentesco. Bellaterra, UAB: Publicacions d'Antropologia Cultural.
- LEWELLEN, T. (1985) Antropología política. Barcelona: Edicions Bellaterra.
- LLOBERA, J.R. (1979) Antropología política. Barcelona: Anagrama.
- MEILLASSOUX, C. (1987) Mujeres, graneros y capitales. Barcelona: Icària.
- SERVICE, E. (1990) Los orígenes del estado y la civilización. Madrid: Alianza.

Quarta part:

- ARDÈVOL, E. (2005) ,

[Catálogo de sueños: las relaciones interpersonales por Internet como producto de consumo](#)

. Simposio Antropología de los media, XI Congreso de Antropología, Sevilla, Septiembre, 2005.

- GRIMSHAW, Anna. (2011). The bellwether ewe: Recent developments in ethnographic filmmaking and the a
- INDA, J.X; ROSALDO, R. (Eds.) (2002) The Anthropology of Globalization: a reader. Malden, Mass. : Blackwell Publishers.
- MARGOLIS, Eric; PAUWELS, Luc (Eds.) (2011) The SAGE Handbook of Visual Research Methods. London: SAGE
- PINK, Sarah (2009) Doing Sensory Anthropology. London: Sage.
- PINK, Sarah (Ed.) (2009 [2007]) Visual Interventions. Applied Visual Anthropology. New York, Oxford: Berghahn Books
- PINK, Sarah. (2011). Images, senses and applications: Engaging visual anthropology. Visual Anthropology, 24(5), 437-454.

Qualsevol novetat al respecte es comunicarà puntualment a través del Campus Virtual de l'assignatura.